

HRVATSKI glasnik

Godina XVI, broj 42

19. listopada 2006.

cijena 80 Ft

Foto: Stjepan Balatinac

Kármár 2006

Komentar

Kako do integracije?

Na temelju izbora za mjesne i mjesne manjinske, među njima i hrvatske samouprave, ovih su se dana održale osnivačke sjednice mjesnih i mjesnih manjinskih samouprava. Hrvati u Mađarskoj utemeljili su će 115 samouprava, osam više nego prije četiri godine. Ako uz to dodamo da je znatno porastao i broj hrvatskih zastupnika, budući da su prvi put jedinstveno – i u najmanjim naseljima – birana peteročlana vijeća, onda posve sigurno možemo zaključiti da su izbori za hrvatske samouprave bili uspješni. I, ako uoči izbora nije bilo umjesno raspravljati o dobrim i lošim stranama izmijenjenoga manjinskog i izbornog zakona, koji nam je na jedan novi način osigurao pravo na izbor manjinskih samouprava (registracija, kandidiranje samo podrškom civilnih udruga, uvođenje županijske razine i dr.), sada već na temelju iskustva možemo dati ocjene, izradivati prijedloge i dopune za njegovu izmjenu. No, ne možemo, a da se ukratko ne osvrnemo na jedan istinski nedostatak ovih izbora, a to je izbor manjinskih, pa tako i naših hrvatskih zastupnika u mjesna vijeća. Dok je prije postojala povlastica za stjecanjem jednog mandata u mjesnim vijećima, čime se povećao broj članova mjesnih vijeća, ovaj put manjinski zastupnici nisu imali nikakvih olakšica. To je uglavnom pogodilo ona mjesta gdje je manjina doista brojčano manja od većinskoga naroda, ali je bila dovoljno «jaka» za osvajanje mandata s određenom povlasticom. Primjerice u Bačkoj, u većini naših naselja imali smo po jednoga našeg zastupnika i u seoskim vijećima, pa čak i u gradu Baji. Na nedavnim izborima postignut je polovičan uspjeh, jer svoje zastupnike imamo samo u Čavolju, Čikeriji, Gari, Kačmaru i Santovu. Istina, imamo i naselje s tri zastupnika hrvatske manjine (Kačmar). O važnosti zastupljenosti manjina u mjesnim vijećima, mađarski Parlament u svojoj odluci od 17. listopada 2005. godine ističe: «Radi integracije manjina neophodno je važno da mogu biti ravnopravni članovi mjesnih vijeća, jer upravo ona donose mjesne pravne propise kojima se uređuje život građana pojedinog naselja.» Unatoč tomu što je mađarski Parlament navedenom odlukom povjerio Vladu da u roku 30 dana izradi prijedlog zakona o povlaštenom stjecanju mandata za manjine, na posljednjem zasjedanju starog saziva Parlamenta taj zakon nije prihvaćen. Čini se da je i ovo pitanje doživjelo sličnu sudbinu kao i parlamentarno zastupstvo manjina, koje se nije riješilo od 1993. do danas, iako je o tom Ustavni sud već prije deset godina utvrdio neispunjavanje zakona. Ni dalje, dakle, nema dovoljno političke volje da se to pitanje, da se ta pitanja riješe.

S. B.

„Glasnikov tjedan“

Od dana održavanja manjinskih izbora, u zakonom propisanom roku od 15 dana treba utemeljiti manjinske samouprave, izabrati predsjednika, zamjenika predsjednika, položiti prisegu i utvrditi honorare zastupnika. Danas je 17. listopada, rok za utemeljenje je prošao. Ima i iznenađenja i promjena glede imena zastupnika izabranih na predsjedavajuće funkcije. Potkraj tjedna održan je forum o položaju javnih medija danas, medijski parlament, čiji je temeljni cilj bio ukazati politici kako je krajnje vrijeme da se počne pravno baviti pitanjem stanja u javnim medijima, i da napokon dade priliku javnim medijima da odrastu, kako bi mogli napokon postati izvori prenošenja i stvaranja vrijednosti koje građani i očekuju od njih i za što plaćaju ne mali porez.

U okviru „Zemaljskih dana knjižnicâ“ u Seksaru je održana manifestacija pozornosti vrijedna to više što je njoj sudjelovao i naš tjednik. Knjižnica Gyule Illyésa pod visokim pokroviteljstvom manjinskog ombudsmana Jenőa Kaltenbacha na priredbi Bogatstvo raznolikosti predstavila je bogatstvo narodnih manjina šire regije kroz pjesmu, ples i igru, ali ne zaboravljajući pri tome ni ulogu tiska na materinskom jeziku. Glavni urednici slovačkog, njemačkog, hrvatskog tjednika te urednica časopisa Barátság zaključili su nakon jednosatnog druženja sa seksarskom publikom kako je malo priredaba ovakvog tipa, a one su i te kako potrebne i u životu manjinskih zajednica. Meni osobno teško se bilo oti dojmju kako bi i naša zajednica trebala znati

cijeniti svoj tisak i organizirati u svojim sredinama njegovu prezentaciju i naglašavati njegovu važnost u očuvanju jezika i nacionalnog identiteta.

Prošlog su se vikenda kačmarski Hrvati imali čemu radovati, posvećenju obnovljene kapelice na kačmarskoj Vodici, čija je obnova ostvarena njihovom potporom i zalaganjem njihove manjinske samouprave.

Još uvijek slavimo pobjedu odabranika Slavena Bilića nad engleskom vrstom koja se prošloga tjedna dogodila na Maksimiru pred 35 tisuća gledatelja. Izgleda kako je Bilić dobro upoznao engleski nogomet, a niz pobjeda njegovih odabranici nastavljaju, na sveopće hrvatsko zadovoljstvo, i sve su bliže Europskom prvenstvu 2008. godine. Za mađarski nogomet to se doista ne može reći, umalo smo plakali kada smo doživjeli poraz od Malte. Kažu kako oni nakon radnoga vremena igraju i treniraju nogomet. Tu nešto ne štima, jer su naši ipak profesionalci.

Ostavimo na stranu najvažniju sporednu stvar na svijetu i pogledajmo imenik izabranih zastupnika 115 hrvatskih manjinskih samouprava u Mađarskoj. Prilog je to ovoj tjednom broju glasila Hrvata u Mađarskoj.

Što se pak tiče velikoga svijeta, vijest je tjedna kako je George W. Bush pozdravio rezoluciju uvođenja sankcija od strane Vijeća sigurnosti UN Sjevernoj Koreji nakon što je ona nedavno izvršila nuklearni pokus.

Branka Pavić Blažetin

Posvećenje kapelice u Kačmaru

Aktualno

Posvećena obnovljena kapelica

Slavlje na kačmarskoj Vodici

Dugo su Kačmarci iščekivali dan koji je konačno osvanuo u subotu, 14. listopada, kada je nakon četverogodišnjeg zalaganja Hrvatske manjinske samouprave, u okviru svečanoga misnog slavlja posvećena obnovljena kapelica na Vodici, koja prazna i u ruševinama, pod prijetnjom da će zauvijek nestati, nakon više desetljeća opet stoji u punom sjaju, pozivajući vjernike i hodočasnike k Bogu.

Prekrasni sunčani dan dočekao je više od tisuću hodočasnika iz Kačmara i okolnih naselja, ali i iz udaljenih krajeva naše domovine, ujutro u devet sati na svečanome misnom slavlju koje je na otvorenom predvodio dr. Balázs Bábel, nadbiskup kalačko-kečkemetški zajedno s mjesnim župnikom Stipanom Janošićem i gostujućim svećenicima. Među njima je bio i vlč. Ante Knežević, župnik iz Otoka (Hrvatska) koji je od 1991. do 1998. službovao u Mađarskoj, u Bačkoj i Budimpešti. Nadbiskupa, koji je okupljene pozdravio na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku, te svećenike, nadalje okupljene uzvanike i vjernike, srdačnim riječima dobrodošlice pozdravio je Stipan Alaga, predsjednik crkvene općine, jedan od najpredanijih u zalaganju za obnovu kapelice. Uz ostalo, on je podsjetio na predaju prema kojoj se na tom mjestu ukazala Blažena Djevičica Marija, a izvoru vode pridavala se čudotvorna moć. U nizini koja se nalazi na četvrt sata hoda zapadno od naselja, 1884. podignuta je kapelica, a kačmarska Vodica o velikim blagdanima, primjerice na Veliku Gospu, Malu Gospu i Ime Marijino, posjećivana je kao prošteništa. Osim toga i uz još neke blagdane, mlade nedjelje u procesiji kapelicu su posjećivali Bunjevci i Švabi, naizmjenice je služena bunjevačka i švapska misa, a tako se i molilo i pjevalo. Tako je to bilo sve do povlačenja nove granice, nakon čega je otežano posjećivanje hodočasnika s druge strane granice. Sredinom 20-ih godina kapelica je obnovljena i uređena. Poslije II. svjetskog rata kapelica je zbog neodržavanja postupno

oronula, a mise su prestale tijekom 60-ih godina. Od 70-ih stanje se pogoršava, a početkom devedesetih ostaje samo toranj u ruševinama, dijelom porušenih zidova.

Na početku mise nadbiskup Bábel posvetio je obnovljenu kapelicu. U prigodnoj propovijedi on je naglasio i to da se crkva može graditi samo ako postoji potreba, u protivnom ona se neće razlikovati od muzeja. Ujedno je izrazio nadu da će kapelicu na kačmarskoj Vodici vjernici redovito posjećivati. Na kraju mise on je posvetio i novoizrađeni oltar, dar Anice Matoš.

Nakon mise na hrvatskom jeziku vlč. Ante Knežević posvetio je i novi križ, dar obitelji dr. Ivana Vacića, podignut na čast raspetoga Spasitelja, koji se nalazi ispred kapelice. Zatim je održan trojezični prigodni program, s recitacijama, glazbom i pjesmom na hrvatskom, njemačkom i mađarskom jeziku. Dodajmo da je djelomično ureden i prostor oko kapelice, jednako tako i izvor.

Tom prigodom najistaknutijim pojedincima, koji su se svojim radovima i darovima posebno istakli dodijeljene su zahvalnice.

– Kapelica na kačmarskoj Vodici bila je u ruševinama, a jedna mala hrvatska zajednica na svojim je priredbama prva potaknula kako bi ju trebalo spasiti. Postavilo se pitanje kako, jer samo je još toranj nekako stajao. Ako ga uspijemo spasiti, razmišljali smo u početku, onda ćemo očuvati nešto iz naše prošlosti – podsjetila nas je Anica Matoš, zastupnica Hrvatske manjinske samouprave, koja je kao predsjednica vodila njezinu obnovu u protekle četiri godine. – Kada je toranj bio gotov, nastavili smo obnovu, i uvijek smo napravili korak više. U tome smo imali puno pomagača, podupiratelja, a novaca nikad nije

bilo dosta. Naši suseljni mnogo su nam pomogli darujući novac i radeći u društvenom radu. Isto tako i naši bivši suseljni koji već ne žive u Kačmaru. Zahvalni smo im svima na pomoći, bez obzira jesu li dali malo ili puno novaca.

Kako je Anica Matoš istaknula, i ubuduće treba održavati priredbe i duhovne susrete kako bi Vodica ponovno zaživjela. To nije zadaća samo hrvatske samouprave, već jednako i seoske i katoličke župe.

Kapelicu je uz pomoć brojnih darovatelja i društvenim radom obnovila Hrvatska manjinska samouprava u razdoblju od 2002. do 2006. godine, a obnova je stajala dvadesetak milijuna forinta. Radovi su obavljeni prema planovima arhitekta Endrea Pála, inače novoga kačmarskog načelnika, a izvođač radova bilo je građevinsko poduzeće Lajoša Šimonića iz Dušnoka.

Sedamdeset sedmogodišnja Teta Katica Vidović jako je sretna što je obnova kapelice dovršena, a pri tome joj naviru uspomena iz mladosti kako su dolazili na Vodici:

„Kod crkve smo se uvijek okupili, a mi, cure, nosile smo barjake. Išli smo pišice, a kad smo stigli na kraj sela, kod križa smo stali, bunjevački pivali i molili. Oko crkve smo vodili križ puta. Kad smo bili gotovi, onda su natrag Švabi pivali i molili. Jer Mađžara nije bilo, oni su se kasnije doselili.”

Teta Katica do danas živi svoju vjeru, kao kruničarka predvodi 26 žena u vijencu. Kako kaže, predana je Bogu, on joj je sve u životu, crkvu neće napuštati dok je živa.

„Mi svaku večer pravimo oktobarsku litaniju, a majuša pravimo Srcu Isusovom, ali zdravo nas malo ima. Mađžara i Švaba nema, samo nas 8-10 Bunjevaka. Dok smo mi stari, donle će moći bit još biti, a posli ne virujem. Neka dragi Bog dade da se mladež priobratu i da dodeću, ali ako tako pođedu kao u selu crkvu, onda nas neće biti” – poručuje teta Katica, koja je i sama pomagala spremati na Vodici.

S. Balatinac

III. Medjunarodni tamburaški festival u Buševcu

Tri gradišćanske grupe iz trih držav

Na poziv Ogranka seljačke sloge Buševac, 30. septembra, subotu, u Hrvatskoj su nastupili folklorna grupa Črip iz Devinskoga Novoga Sela, Mjenovski tamburaši i Koljnofski tamburaši. Predsjednik društva Nenad Rožić je naglasio da su ovu manifestaciju krenuli s tim ciljem da se skreće čim veća pažnja na važnost ovoga segmenta hrvatske kulture. Kako je još rekao, *imaju puno ovakovih festivalov, ali jako malo je med ovimi za amatere i za Hrvate izvan domovine.*

Naši Gradišćanci su imali priliku pogledati samoborsko vinogorje i sam grad Samobor, kade su kušali samoborsku kremsku šnitu i na glavnom trgu im je uspjelo poslušati tamburaški orkestar Ferdo Livadić. U Velikoj Gorici je dogradonačelnik primio voditelje svih grup, ki je i glavni sponzor ovoga festivala.

Cjeli program je snimljen i izdat čedu se CD-ploče.

Geza Völgyi

HRVATSKE ŠICE – Ugarska revolucija 1956. je i u dotičnom selu ostavila svoj trag i dva civilne žrtve. Ignaca Habetlera i Richarda Veselića je bivši predsjednik seoskoga savjeta Bernát Sárközi ustriljio, kako je rekao sadašnji šički načelnik László Kovács. Na nedužne civile i na okrugli jubilej revolucije će spomenuti Šičani 23. oktobra, pondiljak, početkom od 14 uri. Svečani govor drži parlamentarni zastupnik Tamás Báthty, položiti će se vijenci, nažgat će se sviće, a mladina će s kulturnim programom pozvati domaćine k spominjanju junakov i hrabrenih.

KOLJNOF – Nakovićevo naticanje u lipom govoru znova čeka školare u sridnje Gradišće. Utorak, 24. oktobra, iz svih gradišćanskih škol će se uputiti dica prema Koljnofu da bi prikazala gdo zna lipše i razumljivije se pominati, štati, recitirati po hrvatski.

PEČUH – U Hrvatskom kazalištu, 17. listopada izvedena je monodrama prema romanu Miroslava Krleže „Na rubu pameti“ u dramaturškoj obradi i režiji Dragana Despote, glumca iz Zagreba. Autor glazbe je Arsen Dedić.

Intervju

Kusić Mediterana u Koljnofu

Levanda – Prvi hrvatski restoran u Gradišću

„Levanda je biljka ka je uprav u današnjici začela širenje iz mediteranskoga okruženja u kontinentalni dio, tako povezujući zopet nas, potomce onih ljudi ki su iz raznoraznih razlogov bili raštrkani po ovom panonsko-jadranskom prostoru. Ona smiruje, ublažava i svojom duhom daje čut svježine i ugodne udobnosti. To su već istaknuli i stari Rimljani dajući joj ime od riječi „lavare“ – prati. U takovi okolnosti, izmed tradicij i suvrimenosti u prostoru i vrimenu, na granici izmed sel i gradov, izmed Alpi i nizin, ugarskoga i nimškoga govornoga područja živimo mi, Hrvati, na ovom povijesnom tlu“ – moremo štati u promotivnom materijalu prvoga hrvatskoga restorana u Gradišću, čija je vlasnica Ildiko Bunjevac-Pajrić. Mati petero dice i glavna urednica hrvatske emisije u šopronskom privatnom radiju, od julija je postala i gazdarica koljnofskoga panziona, restorana, kuglane i podilila je s nami još mnogobrojne plane, prilikom našega razgovora u prekrasnom ambijentu Levande. Kako je rekla mlada dama, restoran nosi ime po nje izboru, zbog nje poštivanja ter ljubavi prema Dalmaciji, Hvaru i toj raslini.

Razgovor vodila: Timea Horvat

Kako dojde človik u današnjem riskantnom svitu da otvori takov restoran?

– U prvom redu to je bila ideja mojega muža dr. Franja Pajrića, a ja sam ga podupirala u ovoj nakani, želji i zamisli. Kad je on doznao da se prodaje ov Jagarski panzion i restoran, čiji su bili vlasnici iz Austrije, on je mene pitao, hoćemo li, pak sam mu rekla, ako zaistinu tako misli, moremo krenuti. Najprlje nam je želja bila da to svakako bude hrvatski restoran i da tu u okolici ljudi koji dojdudu ovde, moredu dobiti nešto ča more pružiti samo restoran koji ima ta posebni filing.

A ta hrvatska čut, s jedne strane, je osigurana, kako i vaš bogati jelovnik kaže, hrvatskimi specijaliteti kot maslina, smokva, pršut, maslinovo ulje, kulen itd. Kako uspijete nabaviti ove osnovne materijale za kuhnju i

gdo vam zagorsku juhu, dubrovačku rožatu, pržene lignje napravi, ke sve nalazu na jelovniku?

– Ove osnovne stvari nosimo iz Hrvatske, naravno, imamo jednoga dobrog prijatelja iz Zagreba, kuhara Denisa Radmanića ki je došao pokazati našem kuharu kako se pripravlja hrvatska jila. Već je bio dva put, a naš človik je dost dobro sve naučio, kako mora izgledati jilo, kako se skupastavi, kakov ukus mora imati itd. Bili su već iz sela ljudi, imali smo neke programe organizirano, na peldu kad su ovde bili mladi iz Šopronsoga tamburaškoga tabora i došli su poslušati Zagrebačke tamburaše, ili su bili na objedu hodočasnici, ali gosti iz Buševca. Uglavnom svi su bili zadovoljni s jilom i posluživanjem.

Kako se čuje, uz hrvatska jila ovde će se ubuduće nudjati i brojni programi?

– Nedavno smo sastavili program za sljedeće misece koji će biti usko povezan i s restoranom i hrvatskom kuhnjom. Na Dan riblje juhe je jako čuda ljudi došlo ki su bili zaistinu zadovoljni. Bilo je prilika kad smo pekli gibanike ča je karakteristično koljnofsko jilo, onda smo imali i goste iz Budimpešte ki su bili oduševljeni od ovoga jila. Jako čuda planov imamo, ufamo se da ćemo moći mnogo od tih i ostvariti. Imat ćemo nastupe koljnofskoga tamburaškoga orkestra pod peljanjem Geze Völgija, a zasvirat će i mali Levanda-bend. To su moji sini i još dvojica ki dojdudu simo svirati, vježbati i nastupati. Svakako kanimo planirati i nastupe ženske klape, kade sam i ja kotrig. Za mlade kanimo organizirati naticanja iz znanja, isprobati neki test inteligencije. To smo mi čuli da se to radi kod Perkowatza u Šopronu, međjutim, to je sada zastalo u spomenutom gradu pak bi mi htili nešto slično krenuti za mladinu. Imat ćemo uz restoran i kuglanu, ka znova obećava i za selo nove mogućnosti. Jedan šopronski gospodin,

gdo se bavi profesionalno kugljanjem, bi bio voljan organizirati grupu mlađjih i starijih kugljačev. Moremo zatim prirediti i naticanje u kugljanju med igrači koljnofskih ulic.

Polag kulinarije i gibanja seoskoga kulturnoga i športskoga žitka Vi imate i različito drugo posluživanje?

– Naši gosti moru ovde i počivati u panzionu, imamo šest hiž, četire dvokrevetne i dvi trokrevetne. Naravno, nij stalno popunjen, ali zato dojdudu ljudi. Ja bi se htla više povezati s Hrvatskom i u tom smislu, ali zato triba vrimenta. Uskoro ćemo otvoriti mini-wellness s masažom i infrasaunom, a planiramo držati u maloj bolti i specijalne poklone za goste.

Trenutačno koliko imate zaposlenih ljudi, je li su svi iz Koljnofa?

– Kod nas je sad osam ljudi zaposleno, a Koljnofac Janoš Pinezić je šef restorana. Imamo djelače i iz Šoprona. Nažalost, kako izgleda, za privatnike idu jako teški dani. Bojimo se od poteškoć, ali prez toga ne ide. Ki ne proba, ta i neće znati!

Za to morebit ima i sama zgrada posebne branitelje na fasadi?

– Da, to su sveci i naši branitelji. Lik Blažene Dvice Marije i mala štatua sv. Martina ki je i ovde u Koljnofu jako veliko poštovani svetac. Oni nas čuvaju i blagoslovu pri djelovanju.

Na kraju još neke korisne informacije ...

Restoran je otvoren svaki dan od 11 do 23 uri, a kuglana od 16 do 23 uri. Na web-stranici morete poiskati www.levanda.hu, a adresa je 9495 Kópháza/Koljnof, Glavna ulica 60-62. Telefon: 00/36 – 99-357-155.

Gdo želji Frankovu kavu, zvanarednu vinsku kapljicu, a i hrvatska jila s ražnja, roštilja i ispod peke i zato mora poiskati ove dane Koljnof, jer Levanda svakoga čeka od 17. do 26. novembra na Dane dalmatinske kuhinje.

JURA – UMOK – Folklorna smotra Jursko-mošonsko-šopronske županije je donesla i Gradišću velike uspjehe. Naime, u županijskom finalu su sudjevalovali i umočki plesači ter tamburaši HKD-a Kajkavci s koreografijom Undanska svadba. Tančeni splet u pripravi Štefana Kolosara je, po ocjenjivanju žirija, zavridio „zlato“. Ovo priznanje su jur dobili i Umočki tamburaši pod dirigiranjem Janoša Salmera, 16. septembra u okviru iste priredbe za muzičare. Tako će umočki Kajkavci još jednoč svadbovati 25. novembra u jurskom gala programu ter su jur najpr pozvani na gradski Duhovski pondiljak dojdudće ljeto, kade će se prikazati narodni običaji u županiji živećih narodnih grup.

SAMBOTEL – Hrvatsko kulturno i vjersko društvo je 8. oktobra, nedilju, početkom od 16 uri održalo Gradišćanskohrvatski kulturni festival. Hrvatsku mašu su celebrirali petrovski farnik Ivan Šneler i židanski dušobrižnik Štefan Dumović, a muzički su ju oblikovali jačkari iz Hrvatskih Šić. U kulturnom programu su nastupili KUD Čakavci iz Hrvatskoga Židana kot i tamburaši Židanski bečari ter jačkari Peruške Marije, KUD Sveti Martin na Muri Grlice, jačkarni zbor Danice iz Bike, zbor Slavuj iz Hrvatskih Šić, mišani zbor Zora iz Kisega, KUD Zviranjak iz Prisike kot i domaći zbor Sv. Cecilija. Zatim je bilo veliko druženje sa već od 300 ljudi.

HRVATSKI ŽIDAN – Ove subote se održava prvi put jačkarni festival za mlade, u organizaciji Društva gradišćanskohrvatske mladine u Ugarskoj ter mjesnoga kulturnoga doma. Po informaciji Petra Horvata, peljača doma, dosad se je najavilo 14 naticateljev iz Čeprega, Unde, Gornjega Četara, Narde, Prisike, Hrvatskoga Židana kot i Petrovoga Sela u pratnji petroviske Pinkice ili židanske Mlade generacije. U naticanju će se izabrati *Glas Gradišća* ki će moći prikzeti vridne nagrade.

SAMBOTEL – U gradskom Muzeju Savaria 22. oktobra, nedilju, u 16.30 uri se otvara izložba na 50. obljetnicu Ugarske revolucije 1956. Izložba pod naslovom „Iz sanje u strašne sanje“ je jur predstavljena u minuli miseci u Želznom i običuju zanimljive djeliće iz ugarske povijesti. Te nedilje u takozvanom „virostovanju“ će skroz do polnoći teći različiti programi u svezi s Ugarskom revolucijom.

UNDA – Hrvatska manjinska samouprava u ovom selu od 19. do 22. oktobra organizira za Undance izlet u Hrvatsku. Izgleda da med Gradišćanci je ovo ljeto jako popularna relacija Medjugorje, Mostar, Dubrovnik, pokidob projdući misec isti put su jur napravili Petrovišćani, a kako se čuje, poslije Undancev još i druge grupe se ganu na ov put iz naše regije.

SEKSAR – U sklopu državne priredbe pod nazivom „Zajedno s knjižnicama i čitateljima za uspješno društvo“, u subotu, 14. listopada, u Seksaru je održana cjelodnevna manifestacija pod pokroviteljstvom ombudsmana Jenča Kaltenbacha. Tijekom dana predstavile su se nacionalne manjine glazbom, plesom i raznim natjecanjima u poznavanju manjinskih knjižnica itd. Predstavljen je tijekom dana i tisak manjina. O Hrvatskome glasniku, tjedniku Hrvata u Mađarskoj, govorila je glavna i odgovorna urednica Branka Pavić Blažetin

ROVINJ – Hrvatsko kulturno društvo „Franjo Glavinić“ iz Rovinja i Matica hrvatska Rovinj od 19. do 21. listopada priređuju III. susret književnika hrvatskih manjina s književnicima u Republici Hrvatskoj. Nakon svečanog otvaranja susreta predviđena je književna večer kojoj će sudjelovati dvadesetak pjesnika iz hrvatske dijaspore i Hrvatske, među njima i Mijo Karagić. Drugoga dana susreta predviđen je znanstveni skup naslova „Hrvatski trokut u Italiji“, a na njemu će također izlagati Mijo Karagić na temu „Mate Šinković i Petar Škrapić, hrvatski književnici u Mađarskoj“. Robert Hajsan izlagat će na temu „O pismenosti i književnosti gradišćanskih Hrvata“, a Đuro Vidmarović o „Zaštiti mađarske manjine u Hrvatskoj i hrvatske manjine u Mađarskoj“. Dio je to naslova i sudionika spomenutoga znanstvenog skupa kojemu sudjeluje dvadesetak izlagača. Na susretima će biti upriličena i promocija te predstavljanje knjige Giacoma Scottija „Hrvatski trokut u Italiji“, a o knjizi će uz autora govoriti Đuro Vidmarović.

SUBOTICA – Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje iz Zagreba i Katolički institut za kulturu, povijest i duhovnost «Ivan Antunović» organizirali su 13. listopada predstavljanje Rječnika govora bačkih Hrvata Ante Sekulića. Na predstavljanju su o djelu govorili Andrija Kopilović, Dunja Brozović Rončević, Marko Samardžija, Marija Znika i autor Ante Sekulić.

Osnovane manjinske samouprave u Pomurju

Petriba: U Pomurju prva se osnovala hrvatska manjinska samouprava u Petribi, 9. listopada. Na svečanom činu svi manjinski zastupnici zahvalili su na povjerenju svojim biračima, a za predsjednika su izabrali Čabu Prosenjaka, Mlinarčanina. Predsjednik se prihvatio dužnosti s nakanom da Petribu pokuša bolje povezati s drugim hrvatskim naseljima. Djelovanjem samouprave želio bi postići da u Petribi što više ljudi shvati važnost svojih korijena. Kao član predsjedništva Društva Horvata kre Mure moći će lakše uključiti selo u regionalne aktivnosti.

Kaniža: 10. listopada utemeljena je hrvatska manjinska samouprava toga pomurskoga grada. Svečanost su uveličali dr. Mijo Karagić, predsjednik HDS-a, i gradonačelnik István Márton. Za predsjednicu je ponovno izabrana Marija Vargović. Izabrana predsjednica u velikim crtama govorila je o daljnjim zadaćama samouprave.

Nastavljat će se tradicionalni programi, gradska manjinska samouprava pokušat će organizirati priredbe regionalnog karaktera, nastojat će u programe uključiti i Hrvate okolnih naselja. Osim toga samouprava smatra vrlo važnim uključivanje mladeži u razne aktivnosti, probuditi u njima osjećaj nacionalne pripadnosti. U te svrhe već od jeseni započet će za njih besplatan tečaj hrvatskoga jezika.

Serdahel: 10. listopada osnovana je hrvatska manjinska samouprava. Za predsjednika je izabran Stjepan Turul. Serdahelski zastupnici ubuduće bi željeli popraviti na prestižu nacionalnih vrijednosti. U toj težnji

MARTINCI – U organizaciji tamošnje osnovne škole, u Martincima se 24. listopada organizira tradicionalno županijsko natjecanje u kazivanju stihova i proze Josip Gujaš Đuretin. Natjecanje se priređuje u spomen na velikoga martinačkog pjesnika Josipa Gujaša Đuretina koji 2006. godine ima dvije velike obljetnice, 70. obljetnicu rođenja i 30. obljetnicu smrti. Naime, Đuretin se rodio 1936. godine u Martincima, a umro 1976. godine u Budimpešti. Natjecanju u Martincima tradicionalno sudjeluju škole iz Baranjske i Šomođske županije u kojima se uči hrvatski jezik.

KAPOŠVAR – U sklopu petodnevne priredbe predstavljaju se kuhinje zbratimljenih škola kapošvarske Trgovačke i ugostiteljske stručne škole. U središtu Šomođske županije od 16. do 20. listopada boravit će učenici zbratimljenih škola iz Csikszerede, Zagreba i Karlovca koji će pripremati erdeljske i hrvatske specijalitete.

nastojat će uspostaviti što prisniju vezu s matičnom domovinom, pokušat će potpomagati mlade u očuvanju identiteta i potražiti vrijednosti među starijim naraštajima.

Mlinarci: 11. listopada zasjeli su manjinski zastupnici toga naselja i za predsjednicu izabrali Kristinu Geröly. Ona se nada da će se u selu opet razviti zdrava civilna sfera koja je i nekada postojala. Uz to je načelnik sela Stjepan Vuk obećao pomoć i dobru suradnju, on vođenje sela zamišlja zajedno s ciljem opće koristi mještana.

Sumarton: manjinska samouprava utemeljena je 12. listopada. Njezini su zastupnici prisegnuli i na hrvatskom jeziku, naime, jednim od najvećih zadaća smatraju uporabu manjinskog jezika na što više mjesta. Jože Đurić, novoizabrani predsjednik, drži važnim da ubuduće manjinske samouprave unutar regije uspostave bolju vezu, da usklade svoje programe i ako ima mogućnosti zajedno izrade razne projekte.

Šokačko sijelo u Vršendi

Zajedničko slavlje bunjevačkih i šokačkih Hrvata

Šokačko sijelo, koje je jednako staro kao i mjesna Hrvatska manjinska samouprava (HMS), u subotu, 7. listopada, u baranjskoj Vršendi ponovno je okupilo Šokadiju i njezine goste te prijatelje. Program, već po običaju, otvoren je misom na hrvatskom jeziku, a nastavljen prigodnim kulturnim programom, zajedničkom večerom svih sudionika i veselicom na kojoj je okupljene zabavljao domaći TS „Orašje” pod vodstvom Ladislava Kovačevića, inače zastupnika Hrvatske samouprave.

– Prije 11 godina HMS prvi put je organizirao Šokačko sijelo, a mogu reći da smo tu zamisao dobili od Kujinčana, koji su iste godine organizirali prvo Bošnjačko sijelo. Tako smo i mi odlučili prirediti Šokačko sijelo – reče nam **Marijana Balatinac**, u ulozi glavne organizatorice. – Istina da nas danas ima znatno manje nego prije 11 godina, što je odista žalosno, jer mladi se odseljavaju, a stariji polako odlaze ... No, pokušavamo činiti sve što je moguće da onima koji su još ovdje pružimo sve što možemo, ono što im je važno, ponajprije na polju čuvanja vjere, kulture i jezika. Budući da su to uglavnom stariji ljudi, a njih uz tradiciju najviše veže vjera, svake godine redovito organiziramo i druge vjerske sadržaje, prije svega hodočašća – ističe dugogodišnja predsjednica Hrvatske samouprave o ciljevima okupljanja šokačkih Hrvata u Vršendi.

Na Šokačkom sijelu prvo je održana misa na hrvatskom jeziku, a gost Vršendana bio je velečasni Šima Domazet iz Piškorevaca iz Hrvatske, koji je za vrijeme Domovinskog rata dugo godina boravio u Vršendi. On je u svojoj prigodnoj propovijedi pozvao okupljene na očuvanje vjere, hrvatskog jezika i običaja. Isto tako već godinu dana u Vršendi je i novi župnik Attila Bognár iz vojvodanskog dijela Bačke, koji lijepo govori hrvatski.

Nakon mise na prostoru ispred župne crkve zaplesalo se i šokačko kolo, a zatim se povorka sudionika i mještana uputila u mjesni dom kulture gdje je priređen prigodni kulturni program, koji je ove godine bio malo drukčiji.

– Mogli bismo reći da je ove godine bilo

Bunjevačko sijelo – dodaje u šali Marijana Balatinac – jer su nam gosti bili iz Bačke, točnije iz Čikerije i Kačmara, ali i Gare. Pokazali su nam divotu bunjevačkih krajolika, ljepotu bunjevačkih pjesama i plesova. Nastupio je i naš pjevački zbor, također zavređuje pohvalu. U okviru Kulturne i vjerske udruge šokačkih Hrvata utemeljen je prije godinu dana, a pod vodstvom Eržike Vranešić okuplja 15 žena i jednog muškarca, njegujući i naše nabožne pučke pjesme.

U programu su nastupili gosti iz Bačke, i to već treći put Crkveni pjevački zbor iz Kačmara u pratnji Stipana Krekića na harmonici, KUD „Rokoko” iz Čikerije, domaći Pjevački zbor šokačkih Hrvata i Orkestar „Orašje” koji je pratio goste iz Čikerije i domaće pjevače. Njihov je program popraćen burnim pljeskom gledatelja, koji su se okupili u velikom broju.

Prigodom otvorenja programa, zaželivši dobrodošlicu svim gostima koji su se odazvali pozivu, i uz pozdrav okupljenima, Marijana Balatinac ukratko je podsjetila na tradiciju šokačkih sijela i obavijestila svoje suseljene o rezultatima izbora za mjesnu hrvatsku samoupravu.

Prema njezinim riječima, ostali su dijelom stari-novi zastupnici, a imaju i novih jer je samouprava i brojčano proširena, s dosadašnja tri na pet članova. Dvojica su novi članovi: Šandor Ler i Ivica Balatinac, a stari su Agika Hosu, Ladislav Kovačević i Marijana Balatinac. Između ostalog naglasila je: „I nadalje želimo svoje tradicionalne programe kao što su hodočašća, godišnje jedanput ugostiti Hrvatsko kazalište iz Pečuha, prirediti Festival «Ovca i ovčji rep», koji smo ove godine imali prvi put, i organizirati jedno hodočašće u Hrvatsku. Nadamo se da ćemo u tome uspjeti, jer u to smo uspjeli uključiti i one Vršendane koji su se odselili i ne žive više u našem selu, ali nam se vraćaju.”

Stana Kovačević, rođena Ferkov, kako sama kaže, rođena je u Vršendi, tu se udala i živi već 66 godina, smatra da su im jako potrebne ovakve i slične priredbe koje svjedoče da Hrvata-Šokaca još uvijek ima. Iako ih je sve manje, oni se ne daju.

– Sve nas je manje, mnogi mladi su otišli. Moji su sad, hvala Bogu, sa mnom, čemu se radujem. Unučad već ne, veća mi je unuka u Muvaču, a unuk koji ide u školu on je još kod kuće. Malo još držimo naše običaje, al već samo mi stariji, mladi se već ritko okupljaju. Vidi se i danas tu, svake godine ima nas sve manje, al mi se još držimo. Mi u kući još uvijek divanimo šokački. Zet mi je Švabo, al i on divani sa nama.

Misa i kulturni program od početaka su dobro prihvaćeni, i postali su tradicijom. Teta

Stana Kovačević član je i nedavno utemeljenoga pjevačkog zbora.

– Radujemo se kad imamo naš jezik još, kad možemo pivat, jer voljimo. To je bilo kod nas uvijek, i prije smo imali mise na tri jezika. Uživali smo kad smo mogli pivat na našem jeziku, a sad pogotovo kako smo se osnovali. Bili smo već i u Piškorevcima, a drugi put smo pivali u crkvi. Prije podrug godine, Marijana nas je zamolila da se okupimo. Crkvene pisme pivamo u crkvi, a narodne smo pivali na priredbama. Bili smo i u Piškorevcima. Navikli smo ići i u Draž di smo već triput bili u gostima kod naših prijatelja. Nadamo se da će biti još takvih okupljanja, da ćemo se što više puta sastajati.

Na kraju je pitam za izbore, pa doznajem da je bila glasovati, a o rezultatima ističe svoje zadovoljstvo.

– Zadovoljna sam, al više nas ima Šokaca, nisu se svi registrirali, samo malo njih. Švaba ima manje, al više ih se registriralo.

S. Balatinac

Počela nastava i na Visokoj školi

Prije dva tjedna započela je nastava i na Visokoj školi Józsefa Eötvösa u Baji, pa i na Odjelu za hrvatski jezik pri Katedri za narodnosne i strane jezike gdje teče izobrazba hrvatskih odgojitelj(ic)a i učitelj(ic)a.

„Potkraj prošle godine imali smo 21, ove godine samo deset studenata, ali gledajući prosjek proteklih 130 godina, možemo biti zadovoljni. Imamo šest izvanrednih i četiri redovna studenta”, ističe uz ostalo voditelj hrvatskog odjela profesor Živko Gorjanac.

Kako dodaje, imaju studente gotovo iz svih naših regija u Mađarskoj: iz Budimpešte (s korijenima iz Santova i Sumartona), Pečuha, Santova, Petrovog Sela i vojvodanskog Apatina. U nastavi radi još i lektorica hrvatskoga jezika Nada Zelić, koja je došla prije godinu dana iz Trogira.

Prema dugogodišnjem običaju po jedna studentica odgojiteljskog i učiteljskog smjera od listopada studirat će u Hrvatskoj, umjesto u Zagrebu, prvi put od ove godine, u Čakovcu.

Ovih dana, točnije 10. listopada organiziraju Dan hrvatske književnosti i metodike kako bi pridonijeli očuvanju, njegovanju i širenju hrvatske lijepe riječi. Svrha je okupljanje i usavršavanje odgojnih i prosvjetnih djelatnika, pospješivanje odgoja i nastave na hrvatskom jeziku. Prema Živku Gorjancu, rad će se odvijati u književnoj, jezičnoj i lutkarskoj radionici, a očekuju se sudionici prije svega iz bačkih naselja, iz santovačke hrvatske škole i onih okolnih škola u kojima se odvija predmetna nastava hrvatskoga jezika, nadalje iz Budimpešte i Pečuha, a očekuje se i dolazak bivših studenata iz Gradišća, iz Koljnofa.

Svake godine polaznici hrvatskog odgojiteljskog i učiteljskog smjera posjećuju naša bačka naselja, tamošnje vrtiće i škole. To će, kako kaže Živko Gorjanac, nastaviti i ove godine.

„Ovaj put planiramo posjetiti i Hrvatski vrtić, osnovnu školu i gimnaziju u Budimpešti, jer tamo još nismo bili. Drago nam je da se naši bivši studenti većinom zapošljavaju u struci, u našim vrtićima i školama, a bilo je i onih koji su se zaposlili na radiju.”

S. Balatinac

Iz jugoslavenskih dokumenata o revoluciji 1956.

Dana 23. listopada izbila je revolucija (1)

Veleposlanik Jugoslavije u Budimpešti Dalibor Soldatić 23. X. 1956. g. Ministarstvu vanjskih poslova (tada Sekretarijat za inostrana dela) šalje šifrirani telegram (broj 417570):

„Savez književnika, rukovodstva Petefi kluba (Petőfi Kör) i studenata omladina zakazali su danas u 15 sati javni miting u znak solidarnosti s borbom poljske Partije. Okupljali su se kod spomenika Bema, Skupštine i zgrade Szabad Népa, a u 20 sati pred spomenikom Staljina da ga skinu. Manifestaciju koju je započela uglavnom studentska omladina, poslije rada u tvornicama pridružilo se radništvo i ona poprimala karakter žestokih antistaljinističkih demonstracija koje još uvijek traju. Po gradu se dijeli letak u kome se traži: sazivanje kongresa Partije mađarskih trudbenika, izbor novog Centralnog komiteta, obrazovanje Vlade na čelu s Nadem, mađarsko-sovjetsko i mađarsko-jugoslavensko prijateljstvo na bazi principa jednakosti i nemiješanja, povlačenje sovjetskih trupa iz Mađarske, opće tajne izbore za Parlament uz učešće više partija, reorganizaciju privrednog života i korištenje urana za Mađarsku, obnavljanje i revizija vanjsko trgovinskih sporazuma, hitno uvođenje normi u industriji uz osiguranje životnog minimuma i radničko samoupravljanje u poduzećima, revizija sustava otkupa i pomoć inokosnom seljaštvu, puna amnestija i rehabilitacija nevino osuđenih, javni proces Farkaša i ispitivanje uloge Rakošija, povratak nevino osuđenih Mađara u SSSR-u, vraćanje starog Košutovog grba, proglašenje 15. ožujka i 6. listopada nacionalnim praznicima, puna sloboda štampe i mišljenja, objavljivanje poništenja kadrovskih dosjea, hitno odstranjenje Staljinovog spomenika.

Govornici čitaju letak masama i uzvikuju parole iz njega s dodatkom „dolje Gere”. Primjećuju se jake nacionalne tendencije. Tako su demonstranti na zgradi Skupštine zagarili crvenu zvijezdu, a sa zastava skidaju sadašnji grb i nose u povorci stari Košutov grb. Na Staljinovom trgu, gdje se nalazi naša ambasada, skidaju table s natpisom „Sztálin-tér”.

Omladinska organizacija izdala je izvanredni broj proglašenja masa progresivnim parolama i poziva omladinu da izađe na ulice. Grupa demonstranata, polazeći pored našeg veleposlanstva uzvikuje živio Tito, živjela Jugoslavija. Prosvjedi, koji su u početku imali povod solidarnosti s borbom Poljske, poprimali su karakter borbe za nezavisnost i demokratizaciju Mađarske.

Sadašnje kolebljivo rukovodstvo nalazi se u vrlo teškom položaju. Za 20 sati Gere najavio je govor preko radija.

Računa se da u večernjim demonstracijama koje se odvijaju na raznim mjestima grada, učestvuju dvjestotinjak tisuća ljudi. Najpoznatiji miting bio je pred Skupštinom na kojem je pred oko 100.000 prisutnih, između ostalih, govorio i Imre Nad. Njegov apel masi da se razide nije poslušan i demonstracije, sada u 23 sata, još uvijek traju.

U 21.30 sati srušen je uz burno aklimiranje mase veliki Staljinov spomenik. Staljinova figura prerezana je švajs aparatom, a reljefi na podnožju stučeni. Sve su ulične table na Staljinovom trgu i u Staljinovoj ulici skinute. U isto vrijeme druga grupa demonstranata pokušala se probiti u radio stanicu. AVH (tajna policija – autorova opaska), koji se do tada nije pojavljivao, otvorio je vatru. Ima više žrtva. Demonstranti blokirali sve prilaze radio stanici, tako da odred AVH koji brani stanicu ne može dobiti pojačanje ni municiju. Kada se pojavila motorizirana pješadija s desetak tenkova narod joj je aklamirao, a vojnici su otpozdravili. Kod masa prevladava uvjerenje da armija neće nastupiti protiv naroda. Mnogi vojnici poskidali ambleme s kapa. Sve više skandiraju parole Rusi kući.”

(Nastavit će se)

Duro Franković

Trenutak za pjesma

Ljubica Kolarić-Dumić

Ako odete

Ako odete, Zemlja će biti žedna
A Vi ćete na tuđim njivama plakati.
Ako odete, tko će cvijeće zaliti
I svijeće na grobovima zapaliti?
Polja će u drač i korov zarasti
Jer oni ne će našu Zemlju voljeti.

***

Ako odete, plač će se Vaš
I tužaljke i kletve do Nebesa dizati.
Bić će kasno i za plač i za molitvu,
A povratka ne će biti ako odete.
Zar ćete reći da ste bez prošlosti
Kad Vas unuci budu o sebi pitali?
Tko su i odakle?
Što ćete reći, ako odete?

Iz povijesti hrvatskoga tiska u
Mađarskoj

Snaći se u vrtlogu promjena

(...) „U javnom životu mnogih sela (Ako javnog života uopće ima) nedostaju ljudi koji bi animirali (podstrekavali) pripadnike narodnosti. (Ranije smo ih nazivali agitatorima.) i tako dok se u društveno-političkom životu naše zemlje bilježe sučeljavanja, među pripadnicima narodnosti vlada zatišje. Kamo su nestali animatori? Kuda odoše i kako se desilo da iza sebe ne ostaviše nasljednike, nastavljače? Koga da slušaju, koga da slijede članovi malih narodnosnih zajednica, kada svog vođu (učitelja?) nemaju a sa strane im nitko ne dolazi?

Da, u selima vlada zatišje, a ovaj mir nije primjeren nemirnom vremenu, kada se traže nove mogućnosti, određuju novi ciljevi. Istini za volju treba reći da smo se navikli na paternalizam, na praksu da država sve rješava mjesto nas, pa vjerojatno i danas sve očekujemo od države. Pri tome gubimo iz vida da mnogi njeni predstavnici nisu bili a ni danas nisu vrijedni našeg poštovanja. Ima podosta takvih članova savjeta ili narodnih zastupnika na nivou sela, županije pa i zemlje koji su zato dospjeli na visoku funkciju jer su pripadnici narodnosti (uvijek se pazilo na statistiku!), ali za svoju narodnost nit su radili nit kane raditi. Sjajne statistike su nas zavarale, nismo primijetili (ili nismo htjeli primijetiti?) kako se gubi naš materinji jezik, umire nacionalna svijest, kako djeca u školi sve slabije znaju materinji jezik; kako i u tzv. našim školama ima sijaset zaposlenih (nastavnika i drugih) koji ne govore naš materinji jezik te nisu sposobni doprinijeti unapređenju jezične kulture, čuvanju naše kulturne baštine.

Stipan Filaković

(Narodne novine, broj 41, 13. X. 1988.)

PEČUH – U organizaciji Hrvatske kulturne udruge i Hrvatskoga kluba Augusta Šenoae, 11. listopada u Hrvatskome klubu održana su predavanja kojima je obilježena 440. obljetnica bitke kod Sigeta. Predavači su bili Imre Ódor, ravnatelj Arhiva Baranjske županije, i István Vas, umirovljeni povjesničar. Priredba je ostvarena uz potporu Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj.

Priručnik za manjine

U Uredu za nacionalne i etničke manjine u ponedjeljak, 9. listopada, predstavljen je Priručnik za manjinske samouprave. Izdavači i urednici su: Ured ombudsmana za manjinska i ljudska prava te Ured za nacionalne i etničke manjine. Nakon kratke raščlambe manjinskih izbora izdavači su naglasili važnost tiskanja novog i dopunjenog priručnika. Prvi je objavljen prije četiri godine za praktičnu uporabu. Glavni razlozi njegova ponovnog izdavanja jesu promjene Manjinskog i Izbornog zakona, te pravni propisi nakon ulaska Mađarske u EU.

Priručnik je tiskan uz novčanu potporu Ureda za nacionalne i etničke manjine, zasada samo u dvije tisuće primjeraka. Sastoji se od deset poglavlja iz kojih se, na 211 stranica, može dobiti uvid u osobitosti manjinskih samouprava, u najvažnije manjinske zakonske propise i razne obrasce. Do kraja godine bit će dostavljen svakoj manjinskoj samoupravi, uz posredovanje državnih manjinskih samouprava.

S nastalom situacijom nisam zadovoljan, što se moglo uočiti i iz mojih ranijih izjava za tisak, kaže manjinski ombudsman Jenő Kaltenbach. Ne smijemo, međutim, zaboraviti, ako usporedimo sve one pravne okvire koji su nam bili na raspolaganju 1999. godine, ima nekog pomaka, ali se ponovno javlja velik raskorak primjerice kod izjašnjavanja pripadnosti manjina, popisa pučanstva i izbora. Ove je godine utemeljeno više od dvije tisuće manjinskih samouprava (prije četiri godine 1843), ali treba imati u vidu i to da od već postojećih 190 utemeljenih samouprava neke se nisu ponovno izjasnile da pripadaju nekoj manjinskoj zajednici. Prisjetimo se samo kako već 1993. godine obećana kulturna autonomija nije privedena kraju. Danas, naime, stiglo se tek do točke kada su manjinske državne samouprave za ostvarivanje kulturne autonomije preuzele samo neophodne ustanove, što nikako ne znači

završetak tog tijeka. O kulturnoj autonomiji može se govoriti tek kada manjine u potpunosti budu održavale svoje ustanove. Nije slijedila ni kvalitativna pravna promjena Manjinskog i Izbornog zakona, odnosno nije riješeno parlamentarno zastupstvo manjina.

„Ono što se danas događa pred našim očima u državi, možda su ta pravna pitanja drugoga reda, ali nikako nisu beznačajna. Odnosno nakon dvjestogodišnjeg pritiska nacionalne države kako se može i pomisliti da će male zajednice, koje su doživjele nekoliko trauma, opstati, da će očuvati svoju samobitnost i živjeti svoj manjinski život. Država se prema svemu tomu može odnositi na dva načina: da to sa svojim instrumentima jača ili sprečava? Od svih navedenih polemika najvažniji je odgovor na to zadnje pitanje. Međutim, ja ne znam s jednoznačnim *da* ili *ne* odgovoriti na to pitanje”, reče na kraju Jenő Kaltenbach.

Predsjednik ureda za nacionalne i etničke manjine Antal Heizer oprostio se od nazočnih jer će već u skoroj budućnosti obnašati dužnost konzula Republike Mađarske u Požunu.

Rezultati izbora za hrvatske manjinske samouprave

Baranjska županija

Najšarolikija je slika u Baranjskoj županiji u kojoj su osim Saveza Hrvata u Mađarskoj do mandata došli kandidati KUD-a Tanac (po jedan mandat u Pečuhu, Udvaru, Kašadu, Kozaru, Olasu, Sukitu, Poganu), kandidati Zemaljskoga društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva (Siget, jedan mandat u Selurincu), kandidati Šokačke čitaonice dva mandata u Mošaču. U Šomođskoj županiji osim Savezovih kandidata mandate su dobili i kandidati Zemaljskoga društva hrvatsko-mađarskog prijateljstva (Barča, Kapošvar, Lukovišće, jedan mandat u Potonji, dva mandata u Brlobašu). Što se tiče odaziva birača, on zadovoljava, u malim naseljima kreće se ponegdje i preko 95%, a u gradovima je manji. Mali je postotak odazvanih birača u takozvanim naseljima za koja do sada nismo mnogo čuli na karti hrvatstva u Mađarskoj. U Baranji je najviše birača, njih 322 od registriranih 436, pristupilo izboru kandidata za hrvatsku samoupravu, što je 73%. U najšarolikijoj Baranjskoj županiji svakako su nova imena na političkoj sceni gotovo svi kandidati (izuzev nekoliko imena) koji su krenuli u bojama KUD-a Tanac. Zanimljiv je Kozar, Šaroš, Aranyosgadány, Hegyszenthárom, Narad, naselja u kojima do sada nije bilo hrvatskih samouprava.

ARANYOSGADÁNY – u biračkom popisu 35, na biralište izašlo 330 birača (94,29%)

Cirjenics Miklós (26)
Cirjenicsné B. Veronika (29)
László Józsefné (28)
Pál Józsefné (25)
Zóka Zoltánné (29)

BIRJAN – u biračkom popisu 41, na biralište izašlo 30 birača (73,17%)

Vörösné Dudás Tímea (28)
Mogyvári Zsuzsanna (24)
Herczeg Józsefné (18)
Lorenz Jánosné Pandur Ilona (18)
Delics Imre (17)

FOK – u biračkom popisu 60, na biralište izašlo 44 birača (73,33%)

Véber Tiborné (35)
Kovács József (23)
Kis-Szabó József (20)
Kovács Pál Gáspár (20)
Szekeres Józsefné (17)

HARKANJ – u biračkom popisu 52, na biralište izašlo 37 birača (71,15%)

Radosnainé Geosits Györgyi Már (37)
Kovács Mihály (35)
Hideg Imre János (34)
Varga Árpádné Greges Zsuzsanna (34)
Csizikné Kovács Irén Ilon (20)

HEGYSZENTMÁRTON – u biračkom popisu 29 na biralište izašlo 13 birača (44,83%)

Misinecz Vilmos Lajos (13)
Király Dominika (12)
Király Attila (10)
Horváth László (8)
Laboda Viktória (8)

KAŠAD – u biračkom popisu 35, na biralište izašlo 33 birača (93,94%)

Horváth Emil Mátyás (23)
Kellner Jánosné (22)
Gavallér Istvánné (18)
Orsokics Istvánné (17)
Vorgics Rita (15)

KATOLJ – u biračkom popisu 83, na biralište izašlo 73 birača (87,95%)

Ivánkoviczné Kovács Zsuzsanna Rozál (51)
Trubics Tamás (50)
Klaics Gábor (49)
Gugán Józsefné (45)
Bárics János (35)

KOMLOV – u biračkom popisu 72, na biralište izašlo 53 birača (73,61%)

Sarkadi László Alajos (30)
Polics József (27)
Memetovic Ildikó Mária (26)
Madjaric Julianna Iboljka (25)
Terkovics Ferenc (25)

KOZAR – u biračkom popisu 81, na biralište izašlo 65 birača (80,25%)

Takács Róbert (57)
Vranesics Gergely (56)
Katics Márkné (46)
Horváthné Jakabovics Ilona Már (37)
Andresz László Mihályné (30)

KRIŽEVCI – u biračkom popisu 39, na biralište izašlo 38 birača (97,44%)

Hum Ferencné (32)
Hum Andrea (29)
Béri Gyula Miklós (21)
Ardai József (19)
Kollár Tibor (19)

KUKINJ – u biračkom popisu 60, na biralište izašlo 54 birača (90,00%)

Grisnik János (45)
Taragya Györgyné (44)
Taragya György (42)
Dr. Grisnik Mirjana (37)
Kovács Miklós (36)

LANČUG – u biračkom popisu 58, na biralište izašlo 36 birača (62,07%)

Bárász Mátyás (33)
Kálcsics Mátyásné (29)
Tóth Sándor (29)

Gajdács Attiláné (26)
Scheich Miklósné (25)

MARTINCI – u biračkom popisu 436, na biralište izašlo 322 birača (73,85%)

Szigeácsán Zoltán (165)
Szigeácsán Józsefné (153)
Vármai Levente (152)
Kovácsné Zoltánné (142)
Gulyás Pál (131)

MIŠLJEN – u biračkom popisu 40, na biralište izašlo 30 birača (75,00%)

Barics Arnold (28)
Udvarác Mihály (26)
Molnár Árpádné (24)
Kovács Tibor (22)
Csordás Márta (19)

MOHAČ – u biračkom popisu 158, na biralište izašlo 111 birača (70,25%)

Bárász Istvánné (83)
Filákó István (68)
Jaksics György (61)
Darazsac István (52)
Bubreg István (45)

NARAD – u biračkom popisu 31, na biralište izašlo 17 birača (54,84%)

Zubán Tamás (16)
Perovics György (15)
Zsifkovics József (15)
Markovics Dániel (13)
Staub Tibor (13)

OLAS – u biračkom popisu 51, na biralište izašlo 47 birača (92,16%)

Popovics Milán János (45)
Sákán Tímea (40)
Balatinác Júlia (36)
Simács András (36)
Remete Mariann (32)

PEČUH – u biračkom popisu 234 birača, na biralište izašlo 162 birača (69,23%)

Dr. Gyurok János (74)
Vidákó Antal (64)
Vizin Antal (62)
Hepp Mihály (56)
Frankovics György (55)

POGAN – u biračkom popisu 88, na biralište izašlo 47 birača (53,41%)

Dugália Eszter (39)
Szabó Milán (32)
Kozarics Viktor (30)
Sztanics Szerén (26)
Gogolákné Emberovics Beáta (21)

SAJKA – u biračkom popisu 34, na biralište 27 birača (79,41%)
Ágh Attiláné (25)
Sajnovics Mihály (22)

Zvornik István János (21)
Sajnovics Tamás (20)
Balatinác Jánosné (16)

SALANTA – u biračkom popisu 266, na biralište izašlo 159 birača (59,77%)

Standovár Mihály (129)
Istokovics Mihályné (124)
Pávics Rita (122)
Darvas Istvánné (77)
Papp Csabáné (73)

ŠAROŠ – u biračkom popisu 43, na biralište izašlo 36 birača (83,72%)

Sepovitsné Marcsi Szilvia (30)
Kollár Beáta (24)
Kovács Tibor (24)
Kovács Tibor (20)
Kollár Péter (19)

ŠELJIN – u biračkom popisu 130, na biralište izašlo 85 birača (65,38%)

Dudás Gyula (74)
Bozóné Pavlekovics Gyöngyi (51)
Dudás Imre (47)
Borbás Gyula (45)
Matoricz Sándor (43)

SELURINCE – u biračkom popisu 40 na biralište izašlo 20 birača (50,00%)

Gyövrári Gábor (19)
Moszlovác Ilona (16)
Gyövrári Zsuzsanna (13)
Schmidtné Greges Friderika (11)
Gulyás Anna (10)

SEMELJ – u biračkom popisu 60, na biralište izašlo 51 birača (85,00%)

Bóhm Györgyné (45)
Miatovics Mihály (44)
Sárosac György (40)
Kálcsicsné Gráics Márta (39)
Sárosac Mihály (39)

SIGET – u biračkom popisu 53, na biralište izašlo 34 birača (64,15%)

Szabóné Barics Krisztina (25)
Horváthné Viljevác Zsuzsanna (23)
Dudás Pálné (22), Dudás Pál (21)
Dudás Krisztina (18)

ŠIKLOŠ – u biračkom popisu 90, na biralište izašlo 40 birača (44,44%)

Torjánác Anna (26)
Bosnyák Márk (25)
Janics László (23)
Pávics János (23)
Manyaszek Attiláné (22)

STARIN – u biračkom popisu 76, na biralište izašlo 62 birača (81,58%)

Gergics Gyula (48)

Perjás József (39)
Dudás László (37)
Horváth Ferenc József (36)
Dudás Gyuláné (35)

SUKIT – u biračkom popisu 34, na biralište izašlo 29 birača (85,29%)

Matakovics Anita (29)
Bunyevác Tímea (25)
Tolnai Józsefné (22)
Matakovics Tamás (21)
Müller Kálmáné (16)

SURDUKINJ – u biračkom popisu 57, na biralište izašlo 37 birača (64,91%)

Ferkov Mihály (33)
Markovics György (32)
Hengné Kovács Mária (30)
Budzsákli Istvánné (28)
Bárjakter Mária (20)

UDVAR – u biračkom popisu 61 na biralište izašlo 51 birač (83,61)

Drinocziné Molnár Magdolna (33)
Bozsánovics Renáta (32)
Bozsánovics Mihály (31)
Emberovics István (30)
Iveszics Mihály (28)

VAJSLOV – u biračkom popisu 53, na biralište izašlo 35 birača (66,04%)

Matovics Mihály (33)
Dr. Harasztia Zoltán (32)
Koller Lászlóné (30)
Kovács Ildikó (30)
Barics Béla (28)

VRŠENDA – u biračkom popisu 54 na biralište izašlo 47 birača (87,04)

Dr. Al-Emadné Balatinác Marianna (44)
Hosszú Ágota Krisztina (44)
Kovácsé László (39)
Lerch Sándor (34)
Balatinác János (33)

Šomodska županija

U Šomodskoj županiji na izbore hrvatskih manjinskih zastupnika izašlo je 505 osoba. Usporedivši broj registriranih s brojem glasača, gotovo u svakom naselju glasovalo je 70% registriranih. Najviše postotaka postigli su Izvar (91,30%) i Novo Selo (90%). U odnosu na broj registriranih, najniži postotak postignut je u Kapošvaru (50,98%). Naravno, tamo gdje je bio manji broj upisanih na biračkoj listi, lakše se mogao postići veći postotak. U Šomodskoj županiji moći će se osnovati 10 hrvatskih manjinskih samouprava, a ta brojka omogućuje postavljanje županijske liste. Izabrano je 50 zastupnika manjinskih samouprava.

BARČA – u biračkom popisu 145, na biralište izašlo 105 birača (72,41%)

Dudás Ferencné (53)
Sevo Lászlóné (53)
Biczakné Popovics Anna (79)
Jankovics József (60)
Csende Jánosné (78)

DOMBOL – u biračkom popisu 38, na biralište izašlo 32 birača (84,21%)

Sebestyén Tiborné (18)
Kréner Krisztina (19)
Zsivkó György (17)
Kélcics Vince (11)
Simon Józsefné (14)

NOVO SELO – u biračkom popisu 60, na biralište izašlo 54 birača (90%)

Greguricz Zoltán László (25)
Erdélyi Kálmáné (45)
Iliásics Attila (30)
Kovács Pál (30)
Szilágyi Béla (25)

BOJEVO – u biračkom popisu 37, na biralište izašlo 29 birača (78,38%)

Radics János (17)
Szolga József (27)
Harasztia Zoltánné (21)
Szegény László Ferenc (21)
Colic Tünde (21)

DARANJ – u biračkom popisu 34, na biralište izašlo 23 birača (67,65%)

Somogyi Gábor Lászlóné (22)
Gorjanác Gyula (19)
Vertkóvci László Kálmán (21)
Darókné Szimánykovic Anita (21)
Vanczel József (19)

LUKOVIŠĆE – u biračkom popisu 64, na biralište izašlo 52 birača (81,25%)

Darabos György (38)
Kolaricsné Brantner Gyöngyi (26)
Erze Ernőné (36)
László Elemér (27)
Lővényi József (36)

IZVAR – u biračkom popisu 46, na biralište izašlo 42 birača (91,30%)

Rakovics János (30)
Csikné Mihályevics Ildikó (26)
Vukovics Marianna (30)
Hudák Tibor (36)
Kovács Klára (37)

POTONJA – u biračkom popisu 64, na biralište izašlo 52 birača (81,25%)

Dudás István (32)
Dudás József (23)
Vucseta József (21)
Horváth Pálné (22)
Havasi József (19)

BRLOBAŠ – u biračkom popisu 46, na biralište izašlo 38 birača (82,61%)

Maksimovic Ágnes (17)

Dudás János Márkné (31)
Pavlekovic János (31)
Papp Gyuláné (30)
Prisztács Attila Rezső (18)

KAPOŠVAR – u biračkom popisu 153, na biralište izašlo 78 birača (50,98%)

Arató Józsefné (13)
Kárász László (17)
Balazsin Irén (12)
Kovács Márk (30)
Csúcs Tibor Zoltán (55)

Zalska županija

Pogledavši postotak sudionika na izborima u Zalskoj županiji, možemo pronaći velike razlike. U nekim mjestima bilo je samo 50-ak posto, a bilo je i takvih gdje je doseglo umalo 90%. Najviši postotak birača u odnosu na registrirane bilo je u Ficehazu (89,80% i u Mlinarcima (89,29%), a najmanje u Kaniži (45,16%), no tamo je bio i najveći broj registriranih. Među imenima mogu se pronaći osobe koje su zastupnici državne samouprave, a ima i nekoliko novih i mladih osoba. Budući da je u Zalskoj županiji u više naselja djelovala manjinska samouprava u okvirima mjesne samouprave, hrvatski društveni život usredotočio se na manje ljudi. S novim manjinskim zakonom, po kojem je obvezatno posebno osnovati manjinsku samoupravu, daje se mogućnost sudjelovanja više osoba, tako u Zalskoj županiji možemo naći više novih imena, naravno, ima i takvih koji su izabrani i za mjesnu i manjinsku samoupravu, te i onih koji su postali načelnici, a i članovi manjinskih samouprava. U Zalskoj županiji izabrano 60 zastupnika. Dvanaest manjinskih samouprava moći će osnovati i srednju razinu, odnosno i županijsku manjinsku samoupravu.

BEČEHEL – u biračkom popisu 32, na biralište izašlo 18 birača (56,25%)

Megyimőrecz József (16)
Szintén Lászlóné (14)
Trojkó Imre (17)
Kém Tibor (18)
Háriné Hederics Tímea (18)

PUSTARA – u biračkom popisu 109, na biralište izašlo 78 birača (71,56%)

Andróczy Szilvia (69)
Dr. Magyar István (72)
Ruzsits Zoltán (70)
Kósa Tiborné (68)
Váriné Czapári Mária Margit, (68)

MLINARCI – u biračkom popisu 84, na biralište izašlo 75 birača (89,29%)

Cseke Karolina (38)
Glogovecz Lászlóné (64)
Vuk István (66)
Gerőly Krisztina (43)
Proszenyák István (46)

BELEZNA – u biračkom popisu 58, na biralište izašlo 39 birača (67,24%)

Kele László (36)
Lajtman Szilvia Éva (30)
Dragina Péter (32)
Morvainé Rózsás Zsuzsanna (33)
Kele Péter (32)

KERESTUR – u biračkom popisu 150, na biralište izašlo 108 birača (72,00%)

Nagyné Koósz Zsuzsa (67)
Pávlicz Lajos József (52)
Horváth Csaba (57)
Kovácsné Kődvágó Anna (92)
Körmendi István László (45)

FICEHAZ – u biračkom popisu 49, na biralište izašlo 44 birača (89,80%)

Kárpáti Tamásné (37)
Magdics László (31)
Mlinarics Tibor (44)
Takács József (42)
Takács Istvánné (41)

SUMARTON – u biračkom popisu 123, na biralište izašlo 74 birača (60,16%)

Hódos Józsefné (50)
Kuzma Lászlóné (40)
Gyuricz József (49)
Vlasics József Tibor (42)
Vlasics Lajosné (56)

PETRIBA – u biračkom popisu 44, na biralište izašlo 39 birača (88,64%)

Kranicz József (32),
Rodek Ferenc (21),
Kém Ferenc (34),
Proszenyák Csaba (19),
Kuzma József (22).

SEPETNIK – u biračkom popisu 64, na biralište izašlo 44 birača (68,75%)

Tislér György (34)
Kovács Zoltánné (38)
Feitli Jánosné (37)
Markács Zoltán (38)
Büki Lászlóné (23)

KANIŽA – u biračkom popisu 217, na biralište izašlo 98 birača (45,16%)

Proszenyák Zsolt István (70)
Vargovics József Árpádné (78)
Kertész Rózsa (35)
Fekete Zsuzsa (50)
Pásztori Jánosné (45)

SERDAHEL – u biračkom popisu 169, na biralište izašlo 111 birača (65,68%)

Gulyás Márk József (55)
Deli János Lászlóné (42)
Pénzes László (48)
Proszenyák Miklósné (54)
Turul István (69)

LETINJA – u biračkom popisu 58, na biralište izašlo 32 birača (55,17%)

Lukács Vilmos (25),
Kepe István (24),
Kovács Istvánné (19),
Lukács Vilmosné (21),
Konczér Katalin (18).

Budimpešta

II. okrug – u biračkom popisu 48, na biralište izašlo 16 birača (33,33%)

Letenyei Bea (12)
Letenyei Lászlóné (12)
Vuity Drázszen Josip (11)
Vuity István (12)
Vuity Istvánné (14)

III. okrug – u biračkom popisu 37, na biralište izašlo 25 birača (67,57%)

Hajnal József (17)
Kisimre István (19)
Kisimre Márta (18)
Pakaski Kornélia (21)
Rák Lajos (22)

IV. okrug – u biračkom popisu 45, na biralište izašlo 27 birača (60,00%)

Gál Istvánné (18)
Halász Katalin (15)
Hergovich Ignác (12)
Kanizsai Ilona (13)
Nagy Gáborné (20)

V. okrug – u biračkom popisu 31, na biralište izašlo 12 birača (38,71%)

Dr. Fülöp Györgyi Mária (7)
Horváth Mária (9)
Lukács Mária (7)
Miklós Ágnes (9)
Milyaesci Márk Milán (5)

VII. okrug – u biračkom popisu 37, na biralište izašlo 17 birača (45,95%)

Bencsik Katalin (16)
Csepelszigeti Ferenc (13)
Dékity Márk (14)
Kolozsvári Norbert (13)
Kricskovics Antalné (13)

IX. okrug – u biračkom popisu 43, na biralište izašlo 3 birača (6,98%)

Brindza Gyöngyike (2)
Gardáné Ángebrandt Dominika (2)
Kovacev István (2)
Kovács Bernadett (2)
Sajnovics Mária (3)

X. okrug – u biračkom popisu 54, na biralište izašlo 23 birača (42,59%)

Csilics András (13)
Filipovics Máté (18)
Ispánovity Éva (12)
Kricskovics Antal (11)
Páncsity István (10)

XI. okrug – u biračkom popisu 73, na biralište izašlo 52 birača (71,23%)

Filipovits Ferencné (37)
Németh Istvánné (39)
Németh Miklós (37)
Dr. Sokcsevits Dénes (37)
Stípkovits Simon (40)

XII. okrug – u biračkom popisu 43, na biralište izašlo 34 birača (79,07%)

Geositsné Hegedűs Adrienn (24)
Gyurity István (24)
Hegedűsné Haklits Teréz (25)
Skrapits Lajos (23)
Szabó Jenőné (30)

XIII. okrug – u biračkom popisu 32, na biralište izašlo 13 birača (40,62%)

Drajkó Péterné (10)
Drajkó Veronika (10)
Fazekas Zsuzsanna (8)
Gorjanác Mária (9)
Romác László (12)

XIV. okrug – u biračkom popisu 51, na biralište izašlo 32 birača (62,75%)

Karagity István (25)
Orosz Katinka (25)
Oroszné Romác Márta (27)
Simon Edina Dejana (28)
Szalai Mária (26)

XV. okrug – u biračkom popisu 47, na biralište izašlo 14 birača (29,79%)

Farkas Gyuláné (8)
Kuzma István (12)
Kuzma Istvánné (13)
Muity Tamás (8)
Pótári Attila (11)

XVI. okrug – u biračkom popisu 50, na biralište izašlo 24 birača (48%)

Faragó Zoltán Gábor (18)
Kricskovics Antal (16)
Kricskovics Antalné (18)
Taál Karolina Katalin (15)
Taál Mónika (14)

XVIII. okrug – u biračkom popisu 90 na biralište izašlo 62 birača (68,89%)

Budavári József Lajosné (47)
Marelyin János Pál (53)
Marelyin János Pálné (53)
Merkovics István (42)
Pataricza József (52)

XIX. okrug – u biračkom popisu 108 na biralište izašlo 64 birača (59,26%)

Mándity Dálibor (41)
Petrics Mária (53)
Id. Zlatár György (49)
Zlatár György (50)
Zlatár Mónika (50)

XX. okrug – u biračkom popisu 60 na biralište izašlo 24 birača (40%)

Kozmáné Vidák Ildikó (9)
Milánkovits András Milán (13)
Murainé Seres Antónia (12)
Seres Hajnal (12)
Seres Tiborné (17)

XXII. okrug – u biračkom popisu 58 na biralište izašlo 24 birača (48%)

Bukics Gyuláné (24)
Dibácz Sándorné (18)
Dr. Karagics Mihály (21)
Kiss Balászné (23)
Sztasák Tamásné (21)

Đursko-mošonsko-šopronska i Željezna županija

JURA – u biračkom popisu 49, na biralište izašlo 23 birača (46,94%)

Czvitkovics Zsuzsa (17)
Árvai-Oltyán Ferenc (14)
Bódis István Sándor (14)
Csepi Alexandra (13)
Menyhárt Zoltán (11)

STARI GRAD – u biračkom popisu 72, na biralište izašlo 58 birača (80,56%)

Tolnai József (48)
Novák Ferencné (39)
Farkas András (37)
Fekete Jenőné (35)
Frank József (35)

ŠOPRON – u biračkom popisu 58, na biralište izašlo 43 birača (74,14%)

Payrits Tamás (35)
Weinacht János (33)
dr. Grubits János (31)
Fábiánkovits Ferenc (30)
dr. Payrits Ferenc (28)

BIZONJA – u biračkom popisu 252, na biralište izašlo 185 birača (73,41%)

Novák Renáta (117)
Kammerhofer Róbert (102)
Schmatovich Mátyás (97)
Schmatovichné Radics Klaudia (97)
Schmatovich Istvánné (96)

UMOK – u biračkom popisu 53, na biralište izašlo 37 birača (69,81%)

Bális Gabriella (33)
Horváth Ádám (33)
Kozák Józsefné (32)
Horváth János (31)
Jurinkovits József (30)

VEDEŠIN – u biračkom popisu 56, na biralište izašlo 45 birača (80,36%)

Völgyi Ferenc (42)
Kiss Antalné (40)

Hidegségi Józsefné (37)
Horváth Tamás (36)
Zsubrits Péter Vincéné (31)

KEMLJA – u biračkom popisu 308, na biralište izašlo 209 birača (67,86%)

Stípkovits Jánosné (192)
Farkas Mátyás (166)
Novits Mátyás (151)
Ronczai Jánosné (147)
Koppi Lajosné (135)

KOLJNOF – u biračkom popisu 359, na biralište izašlo 273 birača (76,04%)

Grubits Ferenc (198)
Völgyi Géza (190)
Firtl Mátyás (181)
Payrits Ferenc (181)
Sárközi Ágnes (164)

HORPAČ – u biračkom popisu 34, na biralište izašlo 30 birača (88,24%)

Egresits József (23)
Ritter Alfrédné (20)
Dongó János Péterné (19)
dr. Vámosi József (19)
Prikoszovits Antal (17)

UNDA – u biračkom popisu 120, na biralište izašlo 95 birača (79,17%)

Koloszár István (86)
Kiss Györgyi (83)
Gátiné Hanis Annamária (81)
Kiss Teréz (80)
Molnárné Pintér Csilla (79)

KISEG – u biračkom popisu 151, izašlo na biralište 115 birača (76,16%)

Mersich Károly (86)
Petkovits Sándor (84)
Stefanich Mátyás (72)
Harsányi Imre (71)
Brezovich Julianna Anna (66)

SAMBOTEL – u biračkom popisu 219, izašlo na biralište 166 birača (75,80%)

Skrapits László (90)
Horváth Jánosné (83)
Horváth Gyula Vladimír (79)
Kalmár Istvánné (74,)
Juraisits Ferenc (70)

BIKE – u biračkom popisu 36, izašlo na biralište 24 birača (66,67%)

Virágh János (24)
Pusker Ferenc (22)
Varga László (22)
Popovits Ferencné (20)
Móroc Gyuláné (16)

ČEPREG – u biračkom popisu 60, izašlo na biralište 34 birača (56,67%)

Oláh László Istvánné (30)
Szalay Adrienn (29)

Kissné Kraly Mária (28)
Kiss Melinda (27)
Szinger Dömötör (27)

GORNJI ČETAR – u biračkom popisu 137, izašlo na biralište 107 birača (78,10%)

Rudák Lászlóné (96)
Pataki Tamás (94)
Feigl Konrád (90)
Horváth Szilveszterné (88)
Sallér József (88)

HRVATSKE ŠICE – u biračkom popisu 49, izašlo na biralište 38 birača (77,55%)

Kovács Gábor (27)
Kovács László András (26)
Schlaffer Tamás (26)
Hábetler Gábor (24)
Kovácsné Hámori Györgyi (23)

HRVATSKI ŽIDAN – u biračkom popisu 268, na biralište izašlo 215 birača (80,22%)

Krizmanich István (171)
Csizmazia Gábor (129)
Kumánovich Jakab (118)
Tóth Adrienn (104)
Kolnhoffer Imre (80)

NARDA – u biračkom popisu 281, na biralište izašlo 187 birača (66,55%)

Glavancs Krisztina (163)
Bosits Eszter (141)
Fasching Ingrid (118)
Millisits Vincéné (116)
Németh Gáborné (116)

PRISIKA – u biračkom popisu 113, na biralište izašlo 93 birača (82,30%)

Nickl Pál (88)
Kelemen Miklós (82)
Grüll Ferenc (80)
Szábár Ferenc (79)
Pusker János (74)

PETROVO SELO – u biračkom popisu 589, na biralište izašlo 414 birača (70,29%)

Horváth Csaba (364)
Kohuth Miklós (349)
Paukovitsné Horváth Edit (347)
Timárné Skrapits Anna (340)
Handler András (259)

PLAJGOR – u biračkom popisu 36, na biralište izašlo 31 birača (86,11%)

Fehér Zita (22)
Barisich János (19)
Hábetler Imre (19)
Fehér Júlia (16)
Gregorichné Hábetler Mária
Magdolna (15)

Bačko-kiškunska županija

ALJMAŠ – u biračkom popisu 103 birača, na izbore izašlo 92 (89,32%)

Bedzsula Miklósné (62)
Hodován László (40)
Kószóné Petrekánics Valéria (81)
Mondovicsné Juhász Rózsa (54)
Takács Árpád (479)

BAČINO – u biračkom popisu 150 birača, na izbore izašlo 116 (77,33%)

Anisity Ferenc (84)
Ivota Tibor István (89)
Markó Judit (93)
Takács Tiborné (79)
Zsebics József (82)

BAJA – u biračkom popisu 170 birača, na izbore izašlo 116 (68,24%)

Filákovity Bertalanné (53)
Markovics Józsefné (62)
Osztrogonác József (70)
Páncsity Sándor (69)
Sevárác Adrienn (60)

BAŠKUT – u biračkom popisu 40 birača, na izbore izašlo 28 (70%)

Kulisity Antal (24)
Kulisity Antalné (21)
Pap Gézáné (25), Pap Ildikó (25)
Vargáné Rigó Hajnalka (22)

BIKIĆ – u biračkom popisu 69 birača, na izbore izašlo 49 (71,01%)

Jágity Borbála (39)
Michler Fné Ispánovits Johanna
Matild (31)
Muity Antal (34)
Papp Istvánné Kollár Irma (31)
Szabó Istvánné Petres Mária (39)

ČIKERIJA – u biračkom popisu 54 birača, na izbore izašlo 47 (87,04%)

Filákovity Mónika (22)
Kuluncsics Márkné (27)
Osztrogonác Zita (46)
Piukovics Milos Márk (44)
Zomboráczné Matos Tímea (39)

ČAVOLJ – u biračkom popisu 86 birača, na izbore izašlo 67 (77,91%)

Kissné Osztrogonác Zita (57)
Mándity István (65)
Szávity József (52)
Sákán Mihály (53)
Zákányi Zoltán (58)

DUŠNOK – u biračkom popisu 241 birača, na izbore izašlo 170 (70,54%)

Bolvári János (129)
Fehérvári Lászlóné (104)
Góhér Miklósné (137)
Jagicza Vincéné (139)
Sánta Jánosné (136)

GARA – u biračkom popisu 98 birača, na izbore izašlo 81 (82,65%)

Bajai Mátyásné (61)
Faragóné Zegnál Szmilyana (44)
Krékity István (51)
Kubatovics Mátyás (55)
Murinyi Tiborné (57)

SANTOVO – u biračkom popisu 223 birača, na izbore izašlo 154 (69,06%)

Balatinác István (133)
Mándity József (118)
Sibalin József (135)
Szabóné Filákovity Anna (110)
Dr. Zsuzsity Józsefné (109)

KALÁČA – u biračkom popisu 114 birača, na izbore izašlo 81 (71,05%)

Dudás Bertalan (73)
Harangozó Márton (50)
Hortobágyi János (53)
Ivó Mária (50)
Szabó László (53)

KAČMAR – u biračkom popisu 88 birača, na izbore izašlo 67 (76,14%)

Allaga József (46)
Balázscsics Lászlóné (38)
Ispánovity Gergely (37)
Matos Anna (46)
Matos János (46)

KEČKEMET – u biračkom popisu 46 birača, na izbore izašlo 37 (80,43%)

Hodován István (29)
Dr. Ispánovity Illés Sándor (33)
Dr. Matos László (29)
Pántsis István (28)
Sibalin István (32)

Boršodsko-abaujsko-zemplenska županija

MÍŠKOLC – u biračkom popisu 51 birača, na izbore izašlo 14 (27,45%)

Hornyák Zoltán (13)
Hubai Krisztián (13)
Lukovics Csaba (13)
Regős Nándor (14)
Sziszák Szilvia Beáta (13)

Peštanska županija

SENANDRIJA – u biračkom popisu 75 birača, na izbore izašlo 62 (82,67%)

Benkovics György (51)
Burics Veronika (44)
Szautner Katalin (55)
Valentin János (48)
Weszelits András (41)

BATA – u biračkom popisu 33 birača, na izbore izašlo 24 (72,73%)

Gergics Aranka (20)
Gyevainé Gergics Ibolya Irén (20)
Kovács Marianna (20)
Kovács Sabina (21)
Trojkó István (23)

ANDZABEG – u biračkom popisu 54 birača, na izbore izašlo 25 (46,30%)

Antunovits Antal (16)
Kubatov Dubravka (18)
Kubatov István (21)
Weszelovits István (18)
Weszelovits Istvánné (18)

TUKULJA – u biračkom popisu 142 birača, na izbore izašlo 118 (83,10%)

Agatics Hajnalka (Zorica) (97)
Halász László (75)
Malaczkó István (88)
Ágics István (79)
Id. Ágics István (80)

Čogradska županija

SEGEDIN – u biračkom popisu 41 birača, na izbore izašlo 20 (48,78%)

Grácin Márkó (11)
Ivánkovics Lajos (8)
Marjanović Dušan (17)
Rajčić Tibor (9)
Zsuvela Szasa (11)

Fejerska županija

DUNAÚJVÁROS – u biračkom popisu 44 birača, na izbore izašlo 33 (75%)

Borbély Tiborné (19)
Grabarics Gábor Imre (14)
Grábics Gábor Ferenc (23)
Markovics Sándor (23)
Dr. Miskolczi László (22)

STOLNI BIOGRAD – u biračkom popisu 45 birača, na izbore izašlo 28 (62,22%)

Dr. Bednyák Attila (21)
Jakubek Tiborné (14)
Kanizsai András (20)
Nagy István (21)
Szabó Csilla (20)

ERČIN – u biračkom popisu 129 birača, na izbore izašlo 108 (83,72%)

Bosnyák István (95)
Kővári József (95)
Marczinkáné Gólics Anita (99)
Pálmüller Béla Imréné (93)
Szili Istvánné (102)

Stručna ekskurzija studenata i profesora Odsjeka za kroatistiku i slavistiku u Zagreb

Studenti kroatistike iz Pečuha i njihovi profesori od 26. do 30. rujna ove godine boravili su u glavnom gradu Hrvatske. Putovanje, boravak i cjelokupni program organiziran je uz pomoć i potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske. Cilj izleta bio je kroz znanstvene ustanove, značajne kulturne i prosvjetne institucije „u prvom licu” susresti i još bolje upoznati jezik i kulturu zemlje čiji su jezik i književnost studenti našeg Odsjeka odlučili studirati. Tijekom svoja četiri uglavnom sunčana zagrebačka dana uza šetnju Zagrebom, Gornjim gradom, Kaptolom, Trgom bana Josipa Jelačića, Zrinjcem, uza stručno vodstvo prof. Dinka Šokčevića, posjetili su i Maticu hrvatsku kao središnju hrvatsku kulturno-prosvjetnu instituciju, Odsjek za kroatistiku Filozofskog fakulteta u

Zagrebu, Muzej grada Zagreba, prošetali se ispod arkada Mirogoja te bili u dva zagrebačka kazališta.

Prvog dan u Matici hrvatskoj bilo je organizirano predavanje prof. dr. Mate Žagara s Filozofskog fakulteta u Zagrebu, posvećeno hrvatskoj glagoljaškoj književnosti. Studenti i profesori mogli su pogledati i neka originalna izdanja djela o kojima se govorilo. Također je za njih upriličena izložba šezdesetak kapitalnih Matičinih izdanja, a vidjeli su i pretiske stožernih djela hrvatske književnosti. Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu ugostili su ih profesori Odsjeka za kroatistiku. Goste iz Pečuha pozdravili su dekan Filozofskog fakulteta prof. dr. Miljenko Jurković, prodekan za znanost te pročelnik Odsjeka za kroatistiku prof. dr. Krešimir Nemeč. Nakon pozdravnih riječi i ugodnog razgovora uz osvježenje istaknula se dobra suradnja pečuške i zagrebačke kroatistike te potreba za daljnjim razvijanjem stručne i znanstvene suradnje. Jedno jutro bilo je rezervirano i za posjet Muzeju grada Zagreba gdje su se uza stručno vodstvo studenti i njihovi profesori na jednome mjestu kroz raznovrstan i bogat postav i atraktivne eksponate upoznali s osnutkom i razvojem grada Zagreba.

Prva kazališna večer bila je u znaku komedije. U Kazalištu „Kerempuh” pogledali su uprizorenje teksta suvremenoga hrvatskog književnika Ante Tomića *Ništa nas ne smije iznenaditi*, a sljedeće večeri u zagrebačkom kazalištu mladih (ZKM) mnogostruko nagrađivanu predstavu *Skakavci*.

Petak, posljednji dan svog boravka, studenti i profesori proveli su u gradu pobratimu Pečuha Samoboru gdje su posjetili izložbu Zlatka Price, rođenog u Pečuhu, uza stručno

vodstvo prošetali gradom i posjetili gradski muzej, primio ih je i gradonačelnik gospodin Antun Dubravko Filipec, a dan u Samoboru i ovu stručnu ekskurziju zaključili su ručkom i poznatim samoborskim kremplitama.

Nakon sređivanja dojмова može se zaključiti da je zamišljeni program u cijelosti ostvaren, a zajedničko mišljenje i profesora i studenata je kako je ovo ciljano putovanje bilo ugodno, ali i višestruko korisno, pa bi ga svakako uskoro trebalo ponoviti.

Katja Bakija

Jesenski izlet u Hrvatsku

Nastavnici naše serdahelske osnovne škole već nekoliko godina rade prema projektu za odgoj hrvatskoga jezika i kulture. Po tom programu uplaniran je svake godine jednodnevni izlet u Hrvatsku, kako bi učenici upoznali matičnu zemlju, kojom se Hrvati tako ponose. Ove je jeseni izbor pao na Hrvatsko zagorje na Trakošćan, koji je prema čitateljima hrvatskih novina ovog ljeta postao „najljetovalište“ kontinentalne Hrvatske.

Tako smo 2. listopada s 54 učenika, u pratnji nastavnice Katice Lukač-Brodač i Monike Balazić, krenuli u susjednu zemlju. Put nas je vodio kroz lijepo Međimurje. Prvo smo se zaustavili u gospodarsko-kulturnom središtu Međimurske županije, u gradu Zrinskih, u Čakovcu. Jezgra grada čini Stari grad, okružen velikim, lijepim parkom, u njemu stara tvrđava iz doba Zrinskih. Nakon jednosatne šetnje po parku, kada je već i sunce prodrlo svoje zrake kroz tanke jesenske oblake, krenuli smo prema susjednom Varaždinu. Približavajući se njemu, primijetili smo kako se nad gradskim krovovima uzdižu tornjevi varaždinskih crkava. Sam grad stoji na desnoj obali rijeke Drave. Danas je poznat kao grad baroka, glazbe i cvijeća. Od 1767. do 1776. bio je i glavnim gradom Hrvatske. Vrijedno je bilo zaustaviti se u njemu, posjetiti tvrđavu s bijelim zidovima koja je zaštićena visokim zasipom. Šetajući se po njemu, divili smo se staroj tvrđavi koja je jesenskim suncem obasjana stajala u Starome gradu. Za vrijeme festivala Barokne večeri stigli smo u grad. U mjesnoj katedrali održavale su se pripreme za večernji nastup i na žalost zbog toga nismo je mogli pogledati iznutra. Nakon dvosatne šetnje po Varaždinu

naš je autobus krenuo prema Trakošćanu. Vozeći se kroz Ivanec, Lepoglavu, među zagorskim brežuljcima polako smo i stigli do odredišta. Kakva ljepota! Pravi prirodni fenomen. Na strmenom brijegu, u svojoj ljepoti stoji dvorac, u podnožju jezero, a oko gusta šuma. Po vijugavoj cesti za pola sata već smo pred ulazom dvorca stajali i znatiželjno čekali kakve vrijednosti kriju zidovi.

Turistički vodič nas je redom proveo kroz prostorije dvorca govoreći nam o obiteljima koje su tijekom mnogo godina gospodarile njim. U cijelome muzeju posebno se ističu viteška, lovačka dvorana, glazbeni salon, atelije slikarice Julijane Erdoedy, vjerojatno prve žene u Hrvatskoj koja je stekla naslov akademske slikarice. Našim pomurskim „dečkam“ posebno se dopala zbirka oružja, pred kojom su se i dulje vrijeme zaustavili. Zanimljiva je bila i zbirka portreta u kojoj su sačuvani obiteljski portreti Draškovića i njihovih rodaka. U muzeju treba istaknuti i očuvani drveni namještaj iz ranijih stoljeća. Dvorac u današnjem obliku „med zagorskim bregima“ čini uistinu veliku vrijednost.

Uređeni parkovi, okoliš s umjetnim jezerom pravo je mjesto za izletnike. Nema nikakve sumnje da taj lijepi zagorski kraj privlači brojne znatiželjnike i da tijekom boravka sve posjetitelje raznježi svojom ljepotom. Naši su mali izletnici bili vrlo

MALA
STRANICA

Izradila: Dijana Kovačić
iz Fičehaza

oduševljeni njime. Izlet po Hrvatskom zagorju i Međimurju pružio je našoj djeci trajne doživljaje, a nama, nastavnicima drago je bilo što su se svi zadovoljno, puni izvanrednih dojmova vratili u svoj pomurski kraj.

J. Mihović

Učenici o izletu

7. razred

U Trakošćanu mi se jako sviđala izložba oružja. (Marko Kolman)

Jezero u Trakošćanu je bilo predivno. (Barbara Brodač)

Na portretima sam upoznala nekadašnje članove obitelji Drašković. (Vivien Vuk)

Kako je visok ovaj dvorac! (Mercedes Balog)

Tako je voljela čitati obitelj Drašković? Kako su bili pametni! (Milan Ivan)

Kako su samo dospjele ove velike ribe u jezero? Bože, samo da uhvatim jednu! (Kristijan Saraz)

Ispunjava li nam želje ovaj vodokok u Varaždinu? (Tamara Tišler)

Kako su se Turci mogli popeti na ove visoke zidove? (Stjepan Turul)

8. razred

Iznenadilo me što su članovi obitelji Drašković čitali knjige na francuskom i njemačkom jeziku. (Monika Ptičar)

Meni se najviše sviđao ukusan drveni namještaj u dvorcu. (Dina Tišler)

Kakve su igre igrali u ono vrijeme? To bi me jako interesiralo. (Anis Badnjević)

Kako su mogli u polusjedećem položaju spavati u ono vrijeme? (Monika Ptičar)

Lovački trofeji su mi se posebno dojmili. (Marko Farkaš)

Kako su vitezovi mogli nositi 25 kg teške oklope? (Monika Ptičar)

Sastavila: Katica Lukač-Brodač

Berbeni festival u Sumartonu

U subotu 28. listopada 2006. godina s početkom u 20. sati u kazalištu Kerempuh, Zagreb, Ilica 31. održat će se koncert Hrvatskog ansambl „Luč“ iz Budimpešte.

BARČA – U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave, osobito gospodina Pište Jankovića, športskog referenta Samouprave grada Barče, i ZŽU grada Virovitice, 23. rujna održana je 15. prekogranična trka između zbratimljenih gradova Barče i Virovitice, na daljinama 18 i 5,8 km. Ove se godina startalo iz Hrvatske, na 18. km ispred robne kuće u središtu Virovitice, a na 5,8 km iz ugibališta prije Terezinog Polja, a cilj je bio u Barči kod gradskog bazena. Sudjelovalo je 216 športaša. Nadamo se da će se ova tradicija i ubuduće nastaviti i priključiti se što više ljudi jer kao što i stara izreka kaže: U zdravom tijelu zdrav duh!

KAŠAD/BAJA – Hrvatsko je kazalište 13. listopada gostovalo u Kašadu s predstavom „Veseli četverokut“, a s predstavom „Trenk iliti divlji baron“ 14. listopada u Baji.

ILOK – U organizaciji Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje Katedre za hrvatski standardni jezik Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Gradske knjižnice i čitaonice te Muzeja grada Iloka, u Iloku se od 20. do 21. listopada održava znanstveni skup pod nazivom VI. Dani Julija Benešića.

Mjesna i manjinska samouprava sela Sumartona, u suradnji s njezinim kulturnim društvom, već je više godina priređivala berbenu povorku želeći istaknuti značenje ukusnog jesenskog voća – grožđa i njegove ukusne kapljice. Premda berbena povorka nema dugu tradiciju u hrvatskim naseljima, u posljednjem desetljeću taj se običaj udomaćio jer se provodi u iznimno veselom ugođaju.

U Sumartonu uobičajena berbena povorka prerasla je u berbeni festival, naime, nakon povorke priređen je prigodan program pred domom kulture. Na malom trgu pred zgradom na štandovima su se prodavala vina, specijaliteti pomurskih „gorica“, a uz izvrsno piće i razni gastronomski specijaliteti.

Berbeni festival, priređeni 23. rujna, posje-

tili su ugledni gosti: župan Međimurske županije Josip Posavec, koji je svečano otvorio priredbu, i predstavnik Samouprave Zalske županije Zoltán Bódog Kiss, koji je podario Sumartonce drvenim reljefom božice vina.

Međimurski župan zahvalio je na pozivu i istaknuo važnost suradnje među susjednim županijama preko granice. Spomenuo je kvalitetnu razinu suradnje na polju kulture, ali, prema njegovu mišljenju, poželjno bi bilo suradnju produbiti i proširiti i na polju odgoja i obrazovanja te gospodarstva. U tom pogledu učinjeni su prvi koraci: župan je posjetio hrvatsko-mađarsku tvrtku Tehnix u Gellénházi, pogon koji proizvodi strojeve za reciklažu otpada.

Géza Németh, predsjednik Udruge bečkih vinogradara pozdravio je sve nazočne i ukratko je govorio o kakvoći ovogodišnjeg uroda, ujedno je istaknuo značenje vinskog turizma tog područja, već ostvarene programe vinske ceste i svakoga bodrio da ne zapostavi bavljenje vinom.

Na berbenom festivalu nastupile su mažoretkinje iz Letinje, učenici Osnovne škole Katarine Zrinski iz Serdahela, Plesna skupina iz Bečehela, mjesni Mješoviti pjevački zbor, Sumartonski lepi dečki s učenicima sumartonske škole.

Beta

Josip Posavec među pomurskim Hrvatima